

NACIONALINĖ MOKINIŲ IR JAUNIMO KRAŠTOTYROS EKSPEDICIJA

NUOSTATAI

I. BENDROJI DALIS

1. Lietuvos jaunimo turizmo centras kviečia mokinius ir studentus dalyvauti Nacionalinėje mokinių ir jaunimo kraštotyros ekspedicijoje (toliau - Ekspedicija), skirtoje Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimui (1990-2010) ir Lietuvos muziejų metams paminėti (2012).

II. TIKSLAS

2. Mokinių ir jaunimo tautinio orumo, pilietiškumo ir tautiškumo bei saviraiškos ugdymas, orientuojant į gimtojo krašto istorijos, gamtos ir etnokultūros pažinimą.

III. UŽDAVINIAI

3. Supažindinti mokinius su tradiciniais krašto materialinės ir dvasinės kultūros reiškiniais, jų fiksavimo bei saugojimo metodais.

4. Ugdyti poreikį pažinti ir tęsti etnokultūrinės tradicijas bei jų pagrindu formuoti vertybines nuostatas.

IV. DALYVIAI

5. Ekspedicijoje gali dalyvauti bendrojo lavinimo mokyklų, neformaliojo švietimo įstaigų, profesinių mokyklų mokiniai, kolegijų ir aukštųjų mokyklų studentai. Mokytojai, švietimo ir kultūros darbuotojai dalyvauja ekspedicijoje kaip vadovai, konsultantai, vertintojai arba rengia ir pateikia savo atliktus darbus.

V. DARBO TURINYS

6. Ekspedicijos darbo sritis pasirenka patys dalyviai pagal mokslo institutų, muziejų, analogiškos veiklos nevyriausybinių organizacijų rekomendacijas bei pageidavimus. (Siūloma tematika pateikiama 1 priede).

7. Jaunesniųjų klasių mokiniams (I-IV) rekomenduojama pažintinė kraštotyros veikla: susipažinti su šeimos, giminės istorija, gyvenamąja vietoje, mokytis bendrauti su įvairaus amžiaus ir visuomeninės padėties žmonėmis;

8. V-VIII klasių mokiniai galėtų atlikti nesudėtingus kraštotyros darbus: užrašyti atsiminimų, tarmių, tautosakos, etnografijos tekstus, mokytis tinkamai juos metrikuoti (darbai eksponuojami mokyklose ir miesto kraštotyros darbų parodose).

9. Vyresniųjų klasių mokinių (IX–XII) ir studentų veikla yra tiriamoji kaupiamoji, ugdanti kraštotyros darbo patirtį ir plečianti žinias apie tiriamus objektus.

10. Kraštotyrosininkams privalu fiksuoti svarbiausius dabarties ir praeities įvykius, dalyvauti Tradicinės kultūros vertybių registro ir kitose visuotinėse programose, kaupti žinias apie kultūros paveldą, rinkti eksponatus vietos muziejams, tvarkyti juos ir naudoti ugdymo procese, inicijuoti naujų muziejų steigimą, dalyvauti Lietuvos jaunimo turizmo centro edukaciniuose renginiuose.

VI. LAIKAS IR VIETA

11. Ekspedicija vyksta nuo 2010 m. birželio 1 d. iki 2012 m. birželio 1 d.

12. Ekspedicijos darbai apibendrinami etapais:

12.1. mokyklose - iki 2011 m. gruodžio 31 d.

12.2. savivaldybėse - iki 2012 m. kovo 1 d.

12.3. nacionalinė mokinių ir jaunimo kraštotyros konferencija ir kraštotyros darbų paroda numatoma 2012 m. gegužės mėn.

VII. EKSPEDICIJOS EIGA

13. Ekspedicijai vadovauja ir metodinę pagalbą teikia Lietuvos jaunimo turizmo centras; Konsultuoja – švietimo padaliniai, neformalaus ugdymo įstaigos, bendradarbiaujantys mokslo institutai, muziejai, analogiškos veiklos nevyriausybinės organizacijos.

14. Mokinių ir jaunimo kraštotyros konferencijas ir kraštotyros darbų parodas rengia:

14.1. mokyklose – mokyklos administracija kartu su kraštotyros, etnokultūros ar mokyklos muziejaus vadovu;

14.2. savivaldybėse - savivaldybių administracijų švietimo padaliniai, neformalaus ugdymo įstaigos;

14.3. Ekspedicijos baigiamojo etapo konferenciją ir kraštotyros darbų parodą rengia Lietuvos jaunimo turizmo centras.

VIII. DARBŲ VERTINIMAS

15. Visuose etapuose sudaromos kraštotyros darbų vertinimo komisijos.

16. I-V klasių mokinių darbai vertinami mokyklose;

17. VI–XII - vertinami mokyklose ir savivaldybėse, atrinkti geriausieji darbai teikiami Lietuvos jaunimo turizmo centrui. Mokyklose ir savivaldybėse vertinamus darbus siūloma eksponuoti, rengti teminius vakarus.

18. Ekspedicijos respublikinei darbų parodai ir vertinimui pateikiami 3–5 geriausiai įvertinti darbai iš kiekvienos savivaldybės su vertintojų recenzijomis.

19. Mokytojų, švietimo ir kultūros darbuotojų, studentų darbai vertinami atskirai nuo mokinių darbų.

20. Atrinkti darbai pristatomi į Lietuvos jaunimo turizmo centrą iki 2012 m. kovo 15 d. (Lietuvos jaunimo turizmo centrui, Filaretų g. 17, LT - 01207 Vilnius).

21. Vertinimo kriterijai:

21.1. temos aktualumas mokyklai, bendruomenei, valstybei, mokslo įstaigoms;

21.2. autentiškumas (pirminių šaltinių naudojimas), pagrįstumas (mokslinė vertė – išsami metrika, teisingos autorių ir pateikėjų nuorodos);

21.3. tekstų nuoseklumas, sklandi ir teisinga kalba, tvarkingumas;

21.4. pirmenybė teikiama autoriniams (1-2 žm.) darbams.

22. Darbai, neatitinkantys nuostatų, neeksponuojami.

IX. FINANSAVIMAS

23. Ekspedicijos baigiamojo etapo konferenciją ir kraštotyros darbų parodą finansuoja Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija.

24. Skatintina, kad visų Ekspedicijos etapų rengėjai ieškotų privačių rėmėjų, galinčių suteikti finansinę ar kitokią paramą.

X. REIKALAVIMAI DARBUI

25. Darbas turi būti parengtas tikslingai – Ekspedicijos metu (2010-2012 m.), atsižvelgiant į jos nuostatus, tematiką bei formą.

26. Privalomas įvadas, kuriame aptariama darbo eiga, iškilusios problemos, siekiamybė ir pasiektas rezultatas, poveikis dalyviams ir aplinkai, darbo naudojimo bei sklaidos ketinimai.

27. Darbas turi būti spausdintas, tvarkingai susegtas (be plastikinių įmaučių), numeruoti puslapiai, pateikti naudotos literatūros, šaltinių, pateikėjų sąrašai ir kitos reikalingos nuorodos. Antraštiniame lape nurodomas autorius (-iai), darbo pavadinimas, tikslus mokyklos adresas, telefonas, el. paštas, darbo vadovo vardas, pavardė. Pridedama tarpinio vertinimo (rajone, mieste) recenzija.

28. Iliustracijos, įrašai, kompaktinės plokštelės, kita papildoma medžiaga teikiama kartu su pagrindiniu rinkiniu, tinkamai sukomplektuota, metrikauta.

29. Darbai rašomi valstybine kalba.

XI. AUTORIŲ APDOVANOJIMAS

30. Geriausių darbų autoriai (visų 10 galimų temų) apdovanojami Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos diplomais, vadovai - padėkos raštais, Lietuvos jaunimo turizmo centro padėkos raštais, asmeninėmis dovanomis. Galimi įvairių įstaigų bei organizacijų specialūs prizai.

XII. DALYVIŲ REGISTRACIJA

31. Ekspedicijos dalyviai iki 2010 m. rugsėjo 30 d. registruojami Lietuvos jaunimo turizmo centre (Filaretų g.17, LT - 01207 Vilnius, 2 priedas).

Nacionalinės mokinių ir jaunimo kraštotyros ekspedicijos koordinatoriai – Lietuvos jaunimo turizmo centro Vaikų socializacijos ir projektų koordinavimo skyriaus metodininkai Jūratė Radzevičiūtė ir Arvydas Ščiukaitis. Tel. (8 5) 2154329; faksas (8 5) 2120149, el.p.: jurate@ljtc.lt; arvydas@ljtc.lt.

1 priedas

SIŪLAMOS AKTUALIAUSIOS 2010-2012 m. KRAŠTOTYROS EKSPEDICIJOS TEMOS

1. Gyvenamosios apylinkės, regiono, kaimų, kaimo turizmo, ūkininkų sodybų, kaimo bendruomenių, gatvių, namų, šeimų gyvenimo ir veiklos metraščiai per 20 atkurtos Nepriklausomos Lietuvos metų (1990-2010);
2. Lietuvos mokyklų, atskirų klasių, neformalaus švietimo įstaigų, jaunimo organizacijų istorijos;
3. nacionalinio gyvojo paveldo – žmonių (tautosakos pateikėjų, rinkėjų, folkloro ir kitų mėgėjų, meno kolektyvų, meno kūrėjų, muziejininkų ir kolekcininkų, tautodailininkų ir amatininkų, kitaip nusipelnusių, įdomių, gal ir keistų asmenybių) – biografinės, kūrybinės apybraižos ir dokumentų (asmeniniai dienoraščiai, laišakai ir pan.) rinkiniai su komentarais;
4. kalendorinių, šeimos, kitų švenčių, atkurtų arba naujai sukurtų Nepriklausomybės dvidešimtmečiu, aprašai;
5. muziejų, paminklų bei kito kultūros paveldo egzistavimas šiuolaikinėmis sąlygomis (siūloma atkreipti dėmesį į naujai sukurtus paminklus, koplytstulpius, kryždirbystę);
6. siūloma aktyviau fiksuoti Atgimimo laikotarpio (1987- 1990) faktus, kaupti mokyklų muziejams bei dalykiniams kabinetams to meto spaudos leidinius, vykusią akcijų bei renginių nuotraukas, garso ir vaizdo įrašus, įvairius dokumentinius ir daiktinius eksponatus, įvykių organizatorių, dalyvių, liudininkų prisiminimus. Parengti išsamius, metodiškai tvarkingus rinkinių katalogus, bukletus, kitokius leidinius;
7. lietuviai pasaulyje: siūloma pradėti rinkti medžiagą apie lietuvius, šiuo metu gyvenančius svetur (maršrutai, gyvenimo vietos, darbų rūšys, uždarbių dydis, jų kaita, buitines ypatybes, santykiai su kitais tautiečiais ir vietiniais žmonėmis, tautinės tapatybės išlaikymo pastangos ir asimiliacijos problemos);
8. Lietuvos tautinių bendrijų buitis ir papročiai, ryšiai su lietuvių etniniu paveldu, bendrumo ir savitarpio supratimo paieškos, integracija į valstybės kultūrinį, visuomeninį bei politinį gyvenimą;
9. mugių, jomarkų, kermošių, turgų ir kitokios prekybos atmainos, prekybininkų verslas (kelionių maršrutai, prekybos taškai, prekės, mados, medžiagos, modeliai, maistas, tarpusavio santykiai, etika, žargonas, muitinių papročiai ir kt.);

10. poilsio ir kitos laisvalaikio leidimo formos: kurortai, ekskursijos, išvykos, suvažiavimai ir sąskrydžiai, prasminės akcijos ir t.t. šeimose ir bendruomenėse.

Dar kartą patariame:

- Pagrindinį dėmesį siūlytume skirti aukščiau nurodytoms (dvidešimties Nepriklausomybės metų skirtoms) kraštotyros temoms ir muziejininkystės dalykams.
- Nepatartina perrašinėti jau anksčiau kitų autorių parengtų darbų – reikia tik nurodyti juos bibliografiniame sąrašė.
- Darbai turi būti autentiški autoriniai ekspedicijos dalyvių tekstai arba rinkiniai. Kuomet dirba autorių kolektyvas, privaloma nurodyti kiekvieno iš narių darbo indėlį.
- Darbo vadovų garbės reikalas – perskaityti mokinių darbus ir pataisyti turinio, stiliaus, gramatines klaidas, pasirūpinti, kad darbai būtų parengti ir pateikti pagal nuostatus.

2 priedas

**NACIONALINĖS MOKINIŲ IR JAUNIMO KRAŠTOTYROS EKSPEDICIJOS
REGISTRACIJOS ANKETA**

Rajonas, miestas, mokykla (adresas, telefonas, el.paštas)	Darbo tema	Darbo vadovas, telefonas	Vaikų skaičius, amžius (klasė)

Įstaigos vadovas

Paraiškas siųsti į Lietuvos jaunimo turizmo centrą iki 2010 m. spalio 15 d. (Filaretų g. 17, LT-01207 Vilnius, faksas (8 5) 2120149, el.paštu: jurate@ljtc.lt). Tel. pasiteirauti (8 5) 2154329.